Бекітемін « 31 »« 08 »2023жыл
Шеңгелді ауылы
«Ақбота» балабақшасының
меңгерушісі
А. Дуйсенова

Перспективалық жоспар

Ересек «Бәйтерек» тобы

2023-2024 оқу жылы

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары және
Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы негізінде
2023 – 2024 оқужылына арналған
ұйымдастырылған іс-әрекеттің перспективалық жоспары

Білімберуұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылукезеңі: Қыркүйек айы 2023 жыл

Ұйымдастырылған іс-әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолды алға, екі жаққа, жоғары көтеру, тұрған қалыпта қолдарын арқасына апару; саусақтарын бүгіп, қолдарын айналдыра қимылдауды орындау. Екі қол белде, кезекпен екі жаққа бұрылғанда екі қолды екі жаққа жіберу. Оңға, солға иілу, еңкею, шалқаю; алға еңкею, қолдың ұшын аяқтың ұшына жеткізу. Екі қолды белге қойып, екі жаққа иілу. Аяқтың ұшымен көтерілу; екі аяқты кезекпен алға өкшемен, содан кейін ұшымен қою, топылдату. **Негізгі қимылдар:** өкшемен жүру аяқтыңұшымен жүргіру 10 метрге дейінгі қашықтықта заттардың арасыментура бағыт бойынша төрттағандап еңбектеу; бір орында тұрып, қос аяқпен секіру заттардыңарасымендоптардыбір-бірінедомалату; сызықтардыңарасымен(арақашықтығы15сантиметр)жүру, бір-бірден сапқа тұру **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындарғақызығушылықтыдамыту. Танысойындардыұйымдастырудабастамашылдық,дербестіктанытуғабаулу.Ойындардафизикалыққасиеттерді(жылдамдық,күш,шыдамдылық,икемділік,ептілік)дамыту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Ауа райының жағдайын ескере отырып, балалардың таза ауадағы қимыл белсенділігін дамыту, ойындар ойнату **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Тамақтанутәртібінсақтаудыңжәнекөгөністерменжемістердің,дәрумендердіңадамағзасына пайдасытуралы түсінікберу. **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,колорамалды пайдалана білудібекіту.

	Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтанипболғаннан кейінауызды шаю. **Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу ,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Дауысты, дауыссыз дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын бекіту, үнді және ызың дыбыстарды анық айтуды үйрету. **Фонематикалық қабылдау дағдыларын қалыптастыру.** Сөзді дыбыстау мәдениетін тәрбиелеуге арналған дидактикалық ойындарды қолдануды үйрету. **Сөздік қор.** Тұрмыстық заттар және қоршаған орта заттарының қолданылу маңыздылығын түсіну дағдыларын қалыптастыру; **Тілдің грамматикалық құрылымы** Сөйлемдегі сөздерді байланыстыруға үйрету **Байланыстырып сөйлеу.** Диалогтік сөйлеуді жетілдіру: әңгімеге қатысуға баулу
Көркем әдебиет	Балалардыңтүрліәрекеттеріндеертегілерді,әңгімелерді,өлеңдердітыңдауға,көркем сөзге,кітапқақызығушылыққа баулу. Тыңдалғаншығарманыңмазмұнынқайталапайтуға,қысқаөлеңдерді,санамақтарды жатқа айтуға баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Айналасындағыөзінқоршағанортадантысзаттарменқұбылыстар,оқиғалартуралыақпараттардыалуғажәнеолардыталқылауғамүмкіндікберу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Қоршаған ортадағы заттар мен өсімдіктердің, жануарлардың, құстардың,табиғат құбылыстарының, тұрмыстық заттардың атауларын білдіретін сөздердітүсінужәне атаудағдыларын қалыптастыру. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Сөздердіжіктеп,тәуелдеп,септепқолданабілугеүйрету **Байланыстырыпсөйлеу** Бұрыннантаныснемесебейтаныcертегілерменшағынкөркемшығармалардыңмазмұныниллюстрацияларбойыншақайталапайтуға баулу.
Математика негіздері	**Жиын:** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыоларды санамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтауды үйрету.

	Сан, санау: Екі қатарда орналасқан заттар тобын салыстыруды үйрету, теңдік жәнетеңсіздіктуралыұғымдардықалыптастыру. **Шама:** Ұзындығы және ені бойынша бірдей және екі түрлі заттарды салыстыру дағдысын дамыту **Геометриялық фигуралар:** Геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (цилиндр) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеуді жетілдіру **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалуды(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыруды,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді үйрету (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру** Орналастыру тәсілдерін қолдана отырып, пластиналарды тігінен және кірпіштерді, бөлшектерді көлденеңінен орналастыру дағдыларын дамыту **Қағаздан құрастыру:** Қағазданқұрастыруғаүйрету:қағаздыңпарағынортасынанбүктеп,шиыршықтап, көлемдіпішіндерге айналдырабілу **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Табиғи (мақта, жүн, жіп, асық, қағаз, тері,кенеп,мата,дәнніңтүрлері)жәнеқалдық(қақпақтыңтүрлері,пластик,қорапт ар,кірқыстырғыштар)заттарданқұрастыру.Табиғиматериалдардантүрлікомпоз ицияжасауғаынталандыру.
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Баланың«Мен»бейнесінқалыптастыру. **Заттық әлем:** Балалардызаттықәлемментаныстыружәнеонымenәрекетжасаудағдыларын қалыптастыру. Жақын маңайдағы заттарды ажыратып, атай білудіжетілдіру. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Қозғалыс ортасын ескере отырып, көлік құралдарын танып және атай білудағдыларын қалыптастыру. **Еңбеккебаулу** Балалардыңеңбекетугедегеноңкөзқарасынтәрбиелеу Топтыжәнеойыналаңынтазаұстауға,ойыншықтардыжинауда тәрбиешігекөмектесуге баулу Өзгеніңеңбегініңнәтижесінеқұрметпенқарауғатәрбиелеу,ересектергекөмеккөрсетуниеттерінқолдау. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** бірге, келісіп ойнауға, құрдастарының өтініші бойыншаойыншықтарыменбөлісуге үйрету **МеніңОтаным–Қазақстан.** Республикадағы қалалар мен ауылдардың атаулары, олардың көрікті жерлері, ауыл мен қалаөмірініңерекшеліктерітуралыұғымдарындамыту. **Жолдажүруережелері.** Балалардыңөзесімін,тегін,жасын,ата-аналарыныңатынбілудібекіту,кездейсоқжағдайларда(адасыпқалу,құлау)өзіндұрысұстауғаүйрету.

	Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары. Қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды бақылау және анықтау (желсоғып,жапырақтартүсті,күнніңсуықтығы),ойын, еңбек, эксперимент барысында құм, судың қасиеттерінанықтауды үйрету. **Өсімдіктерәлемі.** Өсімдіктердің жіктелуі туралы түсініктерді кеңейту: жемістер, көгөністер,жидектер(орман,бақша),гүлдер(бөлме,бақша,шабындық),бұталарж әнеағаштар (бақша,орман). **Жануарларәлемі.** Бақылаубарысындажануарларәлеміндегімаусымғатәнкөріністерді:күзде–көбелектердің,қоңыздардың,кейбірқұстардыңболмауына зейіндерін аударуды дамыту **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Балаларда мінез-құлық мәдениеті мен сыпайы қарым-қатынас негіздерінқалыптастырудыжалғастыру;
Сурет салу	Сурет салуда еңкеймей, арқаны тік ұстап, дұрыс еркін отыруға, жұмысорнынтазаұстауға,ұқыпты болуға,қауіпсіздікті сақтауғабаулу. Заттардың пішіні: дөңгелек, сопақ, шаршы, тікбұрыш, үшбұрыш, көлемібөліктерінің орналасуы туралы түсініктерді бекіту. Заттардың көлемі бойыншаарақатынасынберугеүйрету: ағашбиік,бұтаағаштаналаса,гүлбұтадан аласа.
Мүсіндеу	Ермексаз,сазбалшық,пластикалыққесектерденәртүрлітәсілдердіқолданып,бей нелердімүсіндеуді, Балалардыңкөлемдіпішіндерменқарапайымкомпозициялардымүсіндеугеқызы ғушылығынарттыру. Мүсіндеудеқауіпсіздікережелерінсақтауды қалыптастыру.
Жапсыру	Қайшыныдұрысұстаудыжәнепайдаланабілудіқалыптастыру.Түзусызықбойым еналдыменқысқа,кейінұзын жолақтардықиюдыүйрету. Текшедендөңгелекпішін,тікбұрыштанбұрыштарынбүктеуарқылысопақша пішіндерді қиып алуға, бұл тәсілді жемістерді, көгөністерді, гүлдерді қиюда қолдану. Дайын пішіндерден жануарлар, құстар, гүлдердің пішінін қию және олзаттарды қағаз бетіне орналастыру дағдыларын қалыптастыру. Жапсырудақауіпсіздікережелерінсақтау,жұмыстыұқыптылықпенорындауын қалыптастыру.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыканытыңдаумәдениетінсақтау(музыкалықшығармалардыалаңдамай соңына дейін тыңдау). Музыканың сипатын сезінуге үйрету, таныcшығармаларды білу, тыңдалған музыкадан алған әсерлері туралы әңгімелеуді жетілдіру **Ән айту:** Балалардымәнерлепәнайтуғаүйрету **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Биқимылдарын,ойындағымузыкалыққимылдардыорындауғақызығушылықтуд ыру **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған әртүрлі шулы музыкалықаспаптардытаныстыру. **Билер:**Әуеннің көңілді би сипатын қабылдауға үйрету

Білім беру ұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Қазан айы 2023 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолды алға, екі жаққа, жоғары көтеріп тұрған қалыпта алға еңкейіп қолдарын арқасына апару; саусақтарын бүгіп, қолдарын айналдыра қимылдауды орындау. Екі қол белде, кезекпен екі жаққа бұрылғанда екі қолды екі жаққа жайып жіберу. Екі қол белде оңға, солға иілу, еңкею, шалқаю; алға еңкею, қолдың ұшын аяқтың ұшына жеткізу. Отырған және тізерлеп тұрған күйі допты өз айналасында домалату.Екі қол белде, екі қолды алдыңғы жақ пен екі тұсқа көтеріп, қатарынан (4–5 рет) жүрелеп отыру; Отырып аяқтың ұшын созу, табанды бүгу. **Негізгі қимылдар:** аяқтың сыртқы қырымен жүру; тізеніжоғарыкөтеріп жүргіру; 10 метрге дейінгі қашықтықта заттардың арасыментура бағыт бойынша, көлбеу тақтай бойымен төрттағандап еңбектеу; 2–3 метр қашықтыққа алғаұмтылыпқосаяқпенсекіру; заттардыңарасыменқұрсаулардыбір-біріне домалату; арқанның бойымен тепе-теңдікті сақтап жүру; бір-бірініңжанынасапқатұру. **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындарғақызығушылықтыдамыту. Танысойындардыұйымдастырудабастамашылдық,дербестіктанытуғабаулу.Ойындардафизикалыққасиеттерді(жылдамдық,күш,шыдамдылық,икемділік,ептілік)дамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Балаларғаадамныңденежәнесезіммүшелері,олардыңағзадағырөліжәнеолардықалайқорғауға,күтуге болатынытуралы түсінікберу. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардың доптармен ойындарын жетілдіру. Ауа райының жағдайын ескере отырып, балалардың таза ауадағы қимыл белсенділігін дамыту, ойындар ойнату **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту.

	Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтаныпболғаннан кейінауызды шаю. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу ,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Дауысты, дауыссыз дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын бекіту, үнді және ызың дыбыстарды анық айтуды үйрету. **Фонематикалық қабылдау дағдыларын қалыптастыру.** Сөзді дыбыстау мәдениетін тәрбиелеуге арналған дидактикалық ойындарды қолдануды пысықтау. **Сөздік қор.** сөздік қорын жалпылаушы мағыналы сөздермен байыту **Тілдің грамматикалық құрылымы** көмекші сөздерді дұрыс қолдануғаүйрету. **Байланыстырып сөйлеу.** Диалогтіксөйлеудіжетілдіру:әңгімегеқатысуғабаулу,диалогкеқатысушыүшінтүсініктісұрақтарқоюғажәнеқойылғансұрақтарғадұрыс,толықжауапберугебаулу.
Көркем әдебиет	Тыңдалғаншығарманыңмазмұнынқайталапайтуға,қысқаөлеңдерді,санамақтардыжатқаайтуға,шығармамазмұныменсипатынасәйкес тақпақтарды, өлеңдерді жаттауда түрлі интонацияларды, үзілістерді, логикалықекпінді қолданып, оларды есте сақтауға, шығарма мазмұнын дұрыс қабылдауға,кейіпкерлерінежанашырлық танытуға баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Айналасындағыөзінқоршағанортадантысзаттарменқұбылыстар,оқиғалартуралыақпараттардыалуғажәнеолардыталқылауғамүмкіндікберу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту.Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Қоршаған ортадағы заттар мен өсімдіктердің, жануарлардың, құстардың,табиғат құбылыстарының, тұрмыстық заттардың атауларын білдіретін сөздердітүсінужәне атаудағдыларын қалыптастыру. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Сөздердіжіктеп,тәуелдеп,септепқолданабілугеүйрету **Байланыстырыпсөйлеу** өзбетіншеретіменқайталапайтуға,өзініңтәжірибесінесүйеніп,суреттербойынша әңгіме құрастыруға баулу.
Математика	**Жиын:** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі

негіздері	заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыоларды санамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуді үйрету. **Сан, санау:** Екі қатарда орналасқан заттар тобын салыстыруды үйрету, теңдік жәнетеңсіздіктуралыұғымдардықалыптастыру. **Шама:** Биіктігі және жуандығы бойынша бірдей және екі түрлі заттарды салыстыруды үйрету; **Геометриялық пішіндер:** Балаларды геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (шар) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеуді дамыту **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтауды,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға карайорналастыруды,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді дамыту (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру** Құрастыруғақолданғанқұрылысбөлшектерінажырату(текше,пластина,кірпіш, блок)жәнеатау дағдасын дамыту Ұқыптылыққатәрбиелеу.Қауіпсіздікережелерінсақтауды пысықтау. **Қағаздан құрастыру:** Қағазданқұрастыруғаүйрету:қағаздыңпарағынортасынанбүктеп,шиыршықтап, орамдарға айналдырабілу **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Табиғи (мақта, жүн, жіп, асық, қағаз, тері,кенеп,мата,дәннің түрлері)жәнеқалдық(қақпақтыңтүрлері,пластик,қораптар,кірқыстырғыштар)заттарданқұрастыру.Табиғиматериалдардантүрлікомпозицияжасауғаынталандыру.
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Баланыөсіп,жетілгенересекбала ретінде қабылдау, оның ойын ашық білдіруге мүмкіндік беру **Заттық әлем:** Адамдарға еңбектері үшін алғыс айтуға және еңбектің нәтижесіне құрметкөрсетебілуге тәрбиелеу. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Қозғалыс ортасын ескере отырып, көлік құралдарын танып және атай білудағдыларын қалыптастыру. **Еңбеккебаулу** Берілгентапсырмағажауапкершілікпенқараудықалыптастыру:бастағаністіаяғы надейінжеткізебілу,оныжақсыорындау. Ауылшаруашылығықызметкерлерініңеңбегі,(қаламенауылдыңбайланысы), диқанның еңбегі туралы білімді қалыптастыру. Нанға және азық-түлікөнімдерінеұқыптықарауғатәрбиелеу. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** бірге, келісіп ойнауға, құрдастарының өтініші бойыншаойыншықтарыменбөлісуге,айналасындаболыпжатқанжағдайлардыо йелегіненөткізіп,өзініңәділпікірінбілдіругебаулу. **МеніңОтаным–Қазақстан.**

	ОтанымызҚазақстанРеспубликасынадегенсүйіспеншіліктіжәнемақтаныш сезімін ояту. Балаларды мемлекеттік мерекелерге қатысуға баулу. **Жолдажүруережелері.** Өз өмірінің қауіпсіздігінің қарапайым дағдыларын қалыптастыру: ойын,ойынжабдықтарынпайдалану,бейтанысадамдарменқарым-қатынасжасау. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары** Қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды бақылау және анықтау (желсоғып,жапырақтартүсті,күнніңсуықтығы),ойын, еңбек, эксперимент барысында құм, су, мұз, тас, саздың қасиеттерінанықтауды үйрету. **Өсімдіктерәлемі.** Өсімдіктердің жіктелуі туралы түсініктерді кеңейту: жемістер, көгөністер,жидектер(орман,бақша),гүлдер(бөлме,бақша,шабындық),бұталаржәнеағаштар (бақша,орман). **Жануарларәлемі.** Жабайыаңдар,олардыңсырттқытүрі,қозғалуы,тіршілікетуортасы,азығы,қысқабейімделуітуралыұғымдарынбайыту. қыстап қалатынжәнежылқұстары туралы ұғымдарынкеңейту. **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Қоршаған ортада және табиғаттақарапайым тәртіпережелерін сақтауды,қарапайымэкологиялықбілімдерінқалыптастыружәнежануарлармен өсімдіктерге күтім жасауға (өсімдіктерді қорғау, қыстап қалған құстарға жемберу)баулу.
Сурет салу	Гүлдер, қоршаған заттар мен табиғат объектілерінің түстерімен реңктері туралы ұғымдарын байыту. Қоңыр, қызғылт сары, ашық жасылреңктерментаныстыружәнеолтүстердіөзбетіншежасауғаынталандыру(қажетті түсті шығаруүшінбояулардыараластыру). Сурет салуда еңкеймей, арқаны тік ұстап, дұрыс еркін отыруға, жұмысорнынтазаұстауға,ұқыпты болуға,қауіпсіздікті сақтауғабаулу.
Мүсіндеу	Әртүрліпішіндегітаныстзаттардыөзінетәнерекшеліктерін ескере отырып, заттардың толық пішіні пайда болғанға дейінемесе жайылған пішіннің жиектерін ию, жеке бөліктерді тұтас бөліктен созу,майда бөлшектерді қысу сияқты тәсілдермен мүсіндеуді Мүсіндеудеқауіпсіздікережелерінсақтауды дамыту.
Жапсыру	Жапсыруменшығармашылықәрекеткеқызығушылықты,шығармашылыққабілеті менқиялдыдамыту. Қайшыныдұрысұстаудыжәнепайдаланабілудіқалыптастыру.Түзусызықбойыменалдыменқысқа,кейінұзын жолақтардықиюдыүйрету. Дайын пішіндерден жануарлар, құстар, гүлдердің пішінін қию және олзаттарды қағаз бетіне орналастыру дағдыларын қалыптастыру. Жапсырудақауіпсіздікережелерінсақтау,жұмыстыұқыптылықпенорындауды меңгерту.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыканытыңдаумәдениетінсақтау(музыкалықшығармалардыалаңдамай соңына дейін тыңдау). Музыканың сипатын сезінуге үйрету, таныcшығармаларды білу, тыңдалған музыкадан алған әсерлері туралы әңгімелеуді жетілдіру **Ән айту:** Балалардымәнерлепәнайтуғаүйрету,әндісозып,қимылдарменүйлестіріпайтуды қалыптастыру(ре-сибіріншіоктавашегінде). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:**

	маршсипатыныырғақтыжүріспенберу,музыканыңқимылдық сипатына қарай жеңіл, ырғақты жүгіруді орындауды үйрету **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап ағашқасықтарды қолдану, қарапайымәуендерді орындауын ұйымдастыру **Билер:** музыканың кіріспесін ажырату, содан кейін қимылды бастау, музыканың сипатына сәйкес қимылдарды ауыстыруды меңгерту

Білімберуұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардыңқұрылукезеңі: Қараша айы 2023 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолды алға созып, саусақтарды жұму және ашу,қолдыңбілектерінайналдыру. Қолды алға созып, саусақтарды жұму және ашу,қолдыңбілектерінайналдыру. Бір аяқты жоғары көтеріп,жоғарыкөтерілгенаяқтыңастынанзаттыбірқолданекіншіқолғаберу. Аяқтыңұшынсозу,өкшеніайналдыру.Аяқтың бақайларыменжіптіжинау, құм салынған қапшықтарды өкшелерменқысыпалып, бір орыннан екінші орынға қою. **Негізгі қимылдар:** адымдап жүру адымдапжүгіру жүргіру етпетіменжатып, гимнастикалық скамейка бойымен қолдарымен тартылып, алға қарайеңбектеу; бірорындатұрып,оңға,солғабұрылыпсекіру; заттардықашықтыққалақтыру(3,5–6,5метрден кем емес), тақтайдың бойымен тепе-теңдікті сақтапбойымен жүру бір-бірініңжанынасапқажәнешеңбергетұру. **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындарғақызығушылықтыдамыту. Таныcойындардыұйымдастырудабастамашылдық,дербестіктанытуғабаулу.Ойындардафизикалыққасиеттерді(жылдамдық,күш,шыдамдылық,икемділік,ептілік)дамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** «Денсаулық-зорбайлық»сөзініңмәнінтүсіну,өзініңжасағаніс-әрекетінің ағзаға әсерін, тістерді тазалаудың пайдасын, суық тимеудің алдын-алуғаболатынын түсіну. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыңдоптармен,қозғалатынойыншықтармен,құрсаулрменойындарынқолдау,денешынықтыруқұралдарын,спорттықжәнеқимылдыойындарғаарналғанатрибуттардыпайдалануғаынталандыру **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту.

	Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтанып болғаннанкейі нauызды шаю. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Дауысты, дауыссыз дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын бекіту, ызыңжәнеүнді(р,л)дыбыстардыанықайтуғажаттықтыру.Артикуляциялықаппараттыжетілдіру. **Сөздік қор.** Айналасындағы заттармен сөздік қорды кеңейту: тұрмыстық заттар жәнеқоршағанортазаттарыныңқолданылумаңыздылығынтүсіну,заттардыңатауларын, олардың бөліктері мен бөлшектерін, олар жасалған материалдарды,материалдардыңбелгілі жәнебелгісізқасиеттерінсөйлеудеқолдануды дамыту. **Тілдің грамматикалық құрылымы** зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану дағдысын дамыту **Байланыстырып сөйлеу.** Диалогтіксөйлеудіжетілдіру:әңгімегеқатысуғабаулу,диалогкеқатысушыүшінтүсініктісұрақтарқоюғажәнеқойылғансұрақтарғадұрыс,толықжауапберугебаулу.
Көркем әдебиет	Әдебишығармалардымұқияттыңдауды,кейіпкерлергежанашырлықтанытуды,ондағыәрекеттердіңдамуынқадағалау,мазмұнынтүсінугежәнеолардыңмазмұнын қайталап айтуда сюжет желісінің реттілігін сақтауға, автор сөздерінайту,кейіпкерлердіңмінезінберу,шығармамазмұныбойыншасұрақтарғажауап беруді,ересектерменбіргеертегіменәңгіменіңбасын,соңынойданқұрастыруға баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Ұжымдықәңгімегеқатысуға,әңгімелесушініңсөзінбөлмей,кезекпенсөйлеуге баулу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Туыстыққарым-қатынасты(«сіңлі»,«жеңге»,«жезде»,«нағашы»,«жиен», «бөле»)білдіретінсөздердіүйрету.Өзініңотбасы,отбасылықмерекелер,отбасындағықызықтыоқиғалар,салт-дәстүрлер туралыайтуғабаулу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Етістіктіңболымсыз түрін немесе есім сөздермен қолданылатын «емес» шылауын қолданабілуге үйрету **Байланыстырыпсөйлеу** ойыншықтармензаттарды4-5сөйлемменсипаттауға,берілген сурет бойынша оған дейінгі және одан кейінгі оқиғаны ойлап табуғабаулу.

Математика негіздері	**Жиын:** Балаларға жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыоларды ысанамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуді меңгерту. **Сан, санау:** Теңұғымынекітәсілменсаныбойынша кем топқа бір затты қосу немесе артық топтан алып тастау арқылықалыптастыру, «қанша болды?», «қаншасы қалды?» сұрақтарына жауап беругеүйрету. **Шама:** Биіктігі бойынша екі затты салыстыру **Геометриялық пішіндер:** Геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (куб) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеу **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтауды,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыруды,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді дамыту (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Қоршаған ортаның әсемдігіне, қазақ халқының және басқа халықтардыңөнертуындыларына,киізүйге,оныңжабдықтарына,тұрмыстықзаттарға,ойыншықтарға,сәндік-қолданбалыөнергеқызығушылықтыдамыту. Дөңгелек,сопақ,шаршы,үшбұрышпішіндегіқазақоюларыныңэлементтерін:«құсқанаты»,«бүршік» элементтердіңорналасуретін,олардыңарасындағықашықтықтысақтауға зейін бөлуін дамыту .
Мүсіндеу	Мүсінделген заттың,фигуралардыңбетінтегістеуге үйрету. Бірнешебөліктердензаттардымүсіндеу,олардыорналастыру,пропорциялардысақтау,бөліктерді біріктіру дағдыларын пысықтау Мүсіндеудеқауіпсіздікережелерінсақтауын жетілдіру.
Жапсыру	Композициянықұрастырукезіндезаттарменнысандардыңкөлемібойыншаарақатынасынескеру.Ұсақэлементтердіересектердіңкөмегіменжелімдеу,алдыменқағазбетіндезаттыңбейнелерін құрастырып,содан кейінонынжелімдеуді меңгерту. Қазақхалқыныңсәндік-қолданбалыөнерімен,киізүйоныңжабдықтарымен,сандық,кебежемен,қоржынментаныстыру.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** Құрастыруға қолданған құрылыс бөлшектерін ажырату (текше, пластина, кірпіш, блок) және атау, оларды сапасы, көлемі мен пішіні бойынша таңдау, өз бетінше ойдан құрастыруға мүмкіндік беру **Қағаздан құрастыру:** Қағазданқұрастыруғаүйрету:қағаздыңпарағынортасынанбүктеп,шиыршықтап, ілмеккеайналдырабілуін дамыту **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Шығармашылыққиялдыдамыту,көрнекіліккесүйенеотырыпжәнеқұрастыратынматериалдардыөзбетіншетаңдап,ойданқұрастыруға мүмкіндікберу.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыкалық шығарманың мәнерлі құралдарын байқауға үйрету (ақырын, қатты,баяу, жылдам), жоғары дыбыстарды ажырату (секста, септима шегінде

	жоғары,төмен), **Ән айту:** Қысқамузыкалықфразалараpасындатынысалудыдамыту.Әуендітазажәнесөздерді анықайтуға,музыканыңсипатынжеткізебілугеүйрету. **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Музыканың ырғағын нақтыбереотырып,қосаяқпенеркінжәнежеңілсекіруді үйрету **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап сылдырмақтарды қолдану, қарапайымәуендердіойнауына жағдай жасау **Билер:** Музыканыңсипатынасәйкесқимылдардыауыстыру,биқимылдарының,билердіңата уларынестесақтауын дамыту
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Баланыөсіп,жетілгенересекбала ретінде қабылдау, оның ойын ашық білдіруге мүмкіндік беру, келісім білдіру,жеке басын құрметтеуді үйрету. **Заттық әлем:** Қоршағанортазаттары,олардыңқасиеттеріжәнеқолданылуытуралытүсініктерінкең ейту. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Қозғалыс ортасын ескере отырып, көлік құралдарын танып және атай білудағдыларын қалыптастыру. **Еңбеккебаулу** Шамасыкелетінжұмыстыорындаукезіндебалалардыңбастамасынқолдау:бөлмеөсі мдіктерінекүтімжасау,олардысуару,жапырақтардыжинау,қыстайтынқұстардықор ектендіру. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Қарапайымдылыққа,мейірімділіккежәнеәділдікке,ересектергеқұрметкөрсетуге,кі шілергекөмектесугетәрбиелеу. **МеніңОтаным–Қазақстан.** Отанды сүюге,патриотизмге тәрбиелеу. **Жолдажүруережелері.** Көліктүрлері,жолбөліктері(тротуар,жолдыңжүрубөлігіменжаяужүргіншілер өтетін жол және жерасты жолдары, велосипедке арналған жол),бағдаршамбелгілері,жолдажүруережелерітуралыбілімдерінқалыптастыру. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Ауа райы мен климаттық жағдайлардың өзгеруін бақылау. Қазақстанныңтүрліаймақтарындаауарайыныңтүрлішеболуытуралытүсінікберу. **Өсімдіктерәлемі.** Өсімдіктер, оларға күтім жасау (жерді қопсыту, суару, жапырақтардыңшаңын сүрту) туралы түсінікті дамыту. **Жануарларәлемі.** Төрттүлікжәнеоныңтөлдері(мінезіндегіерекшеліктер,қозғалысы,қоректенуі, адамдарға пайдасы), оларға күтім жасаудағы ересектердің еңбегітуралыұғымдарынкеңейту. **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Мінез-құлық мәдениеті мен сыпайы қарым-қатынас негіздерінқалыптастырудыжалғастыру;амандасу,қоштасудыңқажеттігітуралыеск есалу,ересектердің әңгімесіне араласпау, өз өтінішін сыпайы түрде білдіру, көрсеткенқызметі үшін алғысайту.

Білімберуұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Желтоқсан айы 2023 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолдыкеуденіңалдынақою,желкегеқою,иықтарды түзеп, екі жаққа бұрылу. Жаттығуларды заттармен және заттарсызорындау. Отырғанқалыпта екі аяқты жоғары көтеру, бүгу және жазу, төмен түсіру. Екі аяқтыайқастырып, отыру және тұру. Аяқтыңұшынсозу,өкшеніайналдыру.Аяқтың бақайларыменжіптіжинау, құм салынған қапшықтарды өкшелерменқысыпалып, бір орыннан екінші орынға қою. Өкшемен таяқтың, арқанның үстінен бірқырыменжүру.Түрегеліптұрып,аяқтыңбақайларыменорамалдарды,тағыбасқаұсақ заттарды іліп алып, басқа орынға ауыстыру. **Негізгі қимылдар:** жан-жаққа қосалқықадаммен(оңғажәнесолға) жүру саптабір-бірден, шеңбер бойымен жүргіру табан мен алақанға сүйеніп, төрт тағандап еңбектеу, аяқты бірге, алшақ қойып, бір аяқпен (оң және сол аяқты алмастыру) секіру, оң және сол қолымен көлденең қойылған нысанаға (2–2,5метр қашықтықтан) лақтыру гимнастикалықскамейканың бойымен тепе-теңдікті сақтап жүру екеуден,үшеуденбірініңартынанбіріқатарғатұру **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Спорттық жаттығулар**: Шанамен сырғанау: төбешіктен сырғанау; бір-бірін сырғанату, шанаментөбешіккекөтерілу,төбешіктентүскендетежеу.Мұзжолменөзбетіншесырғанау. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындарғақызығушылықтыдамыту. Танысойындардыұйымдастырудабастамашылдық,дербестіктанытуғабаулу.Ойындардафизикалыққасиеттерді(жылдамдық,күш,шыдамдылық,икемділік,ептілік)дамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** «Денсаулық-зорбайлық»сөзініңмәнінтүсіну,өзініңжасағаніс-әрекетінің ағзаға әсерін, тістерді тазалаудың пайдасын, суық тимеудің алдын-алуғаболатынын түсіну.Салауаттыөмірсалтытуралыұғымдардыкеңейту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыңдоптармен,қозғалатынойыншықтармен,құрсаулярменойындарынқолдау,денешынықтыруқұралдарын,спорттықжәнеқимылдыойындарғаарналғанатрибуттардыпайдалануғаынталандыру **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтанып болғаннанкейін ауызды шаю.

	Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары. Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Қимылдауға ыңғайлы, жеңіл киіммен желдетілген бөлмеде дене жаттығуларынорындау.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Сөйлеу қарқынын өзгертуді бекіту: ақырын, жылдам сөйлеуді меңгертуүшінтақпақтарменжаңылтпаштарайтқызу. **Сөздік қор.** Баланың сөздік қорын айналасындағы өзін қоршаған ортадан тыс заттармен құбылыстардың атауларымен кеңейту, аталған заттардың қолданылу аясытуралыбалаларменталқылау. **Тілдің грамматикалық құрылымы** Сан есімдерді ретімен атауға дағдыландыру **Байланыстырып сөйлеу.** Балалардыәңгімеайтуғаүйрету:затты,суреттіөзбетіншеқарап,сипаттауға баулу
Көркем әдебиет	Сахналық қойылымдарға қатысуға, таныс әдеби шығармалар, ертегілербойыншақарапайымқойылымдардыойнауға,образдыбейнелеуүшінмәнерлілікқұралдарын (интонация, ым-ишара, қимыл) қолдануға, еркін ойындарда таныскейіпкерлердің образын өздігінен сомдауға, оларды басқа қырынан көрсетуге(қатыгез-мейірімді,аққөңіл-салмақты)ынталандыру.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Ұжымдықәңгімегеқатысуға,әңгімелесушініңсөзінбөлмей,кезекпенсөйлеуге баулу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Шағынөлеңдер,санамақтар,жаңылтпаштар,тақпақтаржаттату,жұмбақтаршешкізу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Етістіктіңболымсыз түрін немесе есім сөздермен қолданылатын «емес» шылауын қолданабілуге үйрету **Байланыстырыпсөйлеу** Бұрыннантаныснемесебейтаныс ертегілерменшағынкөркемшығармалардыңмазмұныниллюстрацияларбойыншақайталапайтуға одан кейінгі оқиғаны ойлап табуғабаулу.
Математика негіздері	***Жиын:*** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыолардысанамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілу. **Сан, санау:** 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту, реттік сан есімдерді атау **Шама:** Екі заттыүстіне және қасына қою тәсілдерін қолданып Салыстыруды пысықтау **Геометриялық пішіндер:**

	Балаларды геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (куб, шар, цилиндр) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеуіне жағдай жасау **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыру,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді дамыту (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәуліктбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Жеке заттарды және бірдей заттарды қайталап салу және олардың қасынабасқазаттардыбейнелеу арқылысюжеттіккомпозициялардысалуды.Сюжеттікомпозицияларды салу кезінде әрбір затқа тән ерекшеліктерді, олардың бір-бірінеарақатынасын беруді жетілдіру.
Мүсіндеу	Бірнешебөліктердензаттардымүсіндеу,олардыорналастыру,пропорциялардысақтау, бөліктерді біріктіруді қолдануды үйрету. Көлемдіпішіндерменқарапайымкомпозициялардымүсіндеугеқызығушылығынарттыру. Мүсіндеудеқауіпсіздікережелерінсақтауын қадағалау.
Жапсыру	Геометриялықпішіндерден,өсімдіктерденәзірленгеноюөрнектердіжолаққабірізділігінескереотырып,жапсырудағдыларынқалыптастыру. Элементтердіңретін,олардыңарасындағыарақашықтықтысақтауды,пішінінескереотырып,ұлттықою-өрнектіқолданып,тұрмыстықзаттарды,ыдыстардыбезендірудағдыларын дамыту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** Құрастырылғанқұрылысбөлшектерініңкеңістіктеорналасуынайқындау.Дайынқұрылыспентүрліойындаройнауғаынталандыру **Қағаздан құрастыру:** Қағаздың бұрыштарын және қырларын біріктіру, желімдеу, бөлшектерді өзара желімдеп,композицияқұрастыруды үйрету **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Шығармашылыққиялдыдамыту,көрнекіліккесүйенеотырыпжәнеқұрастыратынматериалдардыөзбетіншетаңдап,ойданқұрастыруға мүмкіндікберу.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыкалық шығарманың мәнерлі құралдарын байқауға үйрету (ақырын, қатты,баяу, жылдам), жоғары дыбыстарды ажырату (секста, септима шегінде жоғары,төмен), әндерді иллюстрацияларды көрсетумен және қимылдармен сүйемелдеуді үйрету **Ән айту:** Қысқамузыкалықфразалараарасындатынысалудыдамыту.Әуендітазажәнесөздерді анықайтуға,музыканыңсипатынжеткізебілугеүйрету. **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Биқимылдарын,ойындағымузыкалыққимылдардыорындауғақызығушылықтудыру, маршсипатынырғақтыжүріспенберу,музыканыңқимылдық сипатына қарай жеңіл, ырғақты жүгіруді орындату **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап асатаяқты қолдану, қарапайымәуендердіойнауына жағдай жасау **Билер:** Биқимылдарының,билердіңатауларынестесақтау. Жеңіл,ырғақпенқозғалу
Қоршаған	**Бала, оның отбасы, үйі:**

ортамен таныстыру	Баланың өсуі мен дамуы, өткені, бүгіні және болашағытуралы түсініктерді қалыптастыру («Мен кішкентай болдым, мен өсіп келемін,менересекболамын»). **Заттық әлем:** Көліктүрлерініңқолданысын(әуе,су,жердежүретінкөліктер)ажыратабілуін ұйымдастыру **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Әртүрлі көлік құралдары мен оларды басқаратынадамдартуралыбілімдерінжетілдіру. **Еңбеккебаулу** Шамасыкелетінжұмыстыорындаукезіндебалалардыңбастамасынқолдау:бөлмеөсімдіктерінекүтімжасау,олардысуару,қыстайтынқұстардықоректендіру. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Қарапайымдылыққа,мейірімділіккежәнеәділдікке,ересектергеқұрметкөрсетуге,кішілергекөмектесугетәрбиелеу. **МеніңОтаным–Қазақстан.** Мемлекеттікрәміздерге(ту,елтаңба,әнұран)құрметпенқарауғатәрбиелеу. **Жолдажүруережелері.** Өз өмірінің қауіпсіздігінің қарапайым дағдыларын қалыптастыру: ойын,ойынжабдықтарынпайдалану **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Бақылау күнтізбесінде ауа райын белгілеу (суық, жылы, күн шуақты, қар,жаңбыр жауды,желсоқты),соғансәйкес киіну дағдысын қалыптастыру. **Өсімдіктерәлемі.** Бөлмеөсімдіктерінежәнетабиғатбұрышындағыжануарларғакүтімжасау,адамныңтабиғатқақамқорлықтанытуыныңмаңызытуралыбілімдерінқалыптастыру. **Жануарларәлемі.** Жабайыаңдар,олардыңсырттқытүрі,қозғалуы,тіршілікетуортасы,азығы,қысқабейімделуітуралыұғымдарынбайыту. Бақылаубарысындажануарларәлеміндегімаусымғатәнкөріністерді: қыста-құстарды қоректендірудің қажеттігін ұғындыру **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Қоғамдық орындардағы мінез-құлық ережелері туралы түсініктердікеңейту.Қоғамдыққөліктегімінез-құлықмәдениетідағдыларынқалыптастыру.

Білім беру ұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Қаңтар айы 2024 жыл

Ұйымдастырылған іс-әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолдыалға,екіжаққа,жоғарыкөтеру(біруақытта,кезекпен),төментүсіру, қолдарын арқасына апару: қолдарды төмен түсіру; белге қою, кеудетұсына қою; қолдарын алға-артқа сермеу; Тізерлеп тұрып, алға еңкею және артқа шалқаю,екіаяқтыкезекбүгужәнежазу,көтеружәнетүсіру.Қолыназатұстап,шалқасынан жатып, қолды созу және осы қалыпта етпетінен бұрылып жату. **Негізгі қимылдар:** саптабір-бірденжүру «жыланша», шашырап жүгіру; 50 сантиметрбиіктіктеілінгенарқанның астынаненбектеу; 4–5сызықтан аттап (сызықтардың арақашықтығы 40–50 сантиметр) секіру, 1,5 метр қашықтықта тігінен қойылған (нысана ортасыныңбиіктігі 1,5 метр) нысанаға лақтыру; бөрененің бойымен тепе-теңдікті сақтап жүру бағытбойыншатүзелу **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Спорттық жаттығулар**: Шаңғыменжүру:шаңғыменбірініңартынанбіріжүру;ересектердіңкөмегіменшаңғыныкиіп, шешу. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындардажетекшірөлдіорындауғаүйрету,ойынережелерінсаналытүрдесақтауғабаулу.Доптармен,секіргіштермен,құрсаулармен ойындардабалалардыңбелсенділігіндамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру**: Денебелсенділігі(таңертеңгіжаттығу,шынықтыру,спорттықжәнеқимылды ойындар) мен ұйқының қанық болуының пайдасы туралы түсініктікеңейту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыңдоптармен,қозғалатынойыншықтармен,құрсаулармен ойындарынқолдау,денешынықтыруқұралдарын,спорттықжәнеқимылдыойындарғаарналғанатрибуттардыпайдалануғаынталандыру **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтаныпболғаннанкейін ауызды шаю. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу:

	әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Қимылдауға ыңғайлы, жеңіл киіммен желдетілген бөлмеде дене жаттығуларынорындау.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Сөйлеу қарқынын өзгертуді бекіту: ақырын, жылдам сөйлеуді меңгертуүшінтақпақтарменжаңылтпаштарайтқызу. **Сөздік қор.** Сөздікқордыересектердіңмамандықтарынбілдіретінзатесімдермен,еңбекәрекетін білдіретінетістіктермен толықтыру. **Тілдің грамматикалық құрылымы** сан есімдерді ретімен атауға,олардызатесімдерменсептіктерде қолданабілугеүйрету **Байланыстырып сөйлеу.** Балалардыәңгімеайтуғаүйрету: түрлібалаларәрекеттеріндебейнелегенсуреттері,бұйымдарыбойыншаәңгімелерқұрастыруға баулу.
Көркем әдебиет	Сахналық қойылымдарға қатысуға, таныс әдеби шығармалар, ертегілербойыншақарапайымқойылымдардыойнауға,образдыбейнелеуүшінмәнерліліккұралдарын (интонация, ым-ишара, қимыл) қолдануға, еркін ойындарда таныскейіпкерлердің образын өздігінен сомдауға, оларды басқа қырынан көрсетуге(қатыгез-мейірімді,аққөңіл-салмақты)ынталандыру.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** бейнелеуқұралдарынқолданаотырып,еркінойындардажәнесахналық қойылымдарда адамдар мен жануарлардың эмоционалды көңіл-күйінжеткізуге баулу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Төрттүліктібағатынадамдардың кәсіпшілікатауларынтаныстыру: «қойшы»,«жылқышы»,«түйеші»,«сиыршы»аталғанатаулардыңолардыңеңбегіменбайланыстылығынтүсіндіру.Төрттүлікиелерінің төлдерді қалай шақыратынынбалалардыңөздерінеайтқызу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** *үлгі бойынша жай, жайылма сөйлемдер құра білуге үйрету* **Байланыстырыпсөйлеу** Қарым-қатынас барысында балаларды қойылған сұрақтардың сипатынасәйкесхабарлы,лепті,бұйрықтысөйлемдерменжауапберуге мүмкіндік беру
Математика негіздері	**Жиын:** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыолардысанамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуді дамыту. **Сан, санау:** 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту, реттік сан есімдерді атау Екі қатарда орналасқан заттар тобын салыстыруды үйрету **Шама:** Заттаршамасыбойыншаәртүрліболатындығыжайлытүсінікберу. жуандығы бойынша заттардысалыстыруды үйрету **Геометриялық пішіндер:** сөйлеудесынесімдердіқолданып,салыстырунәтижелерінатауды меңгерту(жоғары-

	төмен,қалың-жұқа). **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыру,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді пысықтау (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәуліkбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Сурет салуда әртүрлі түстерді қолдануға, көп түске назар аударуға дегенұмтылыстықолдау. Балаларды суреттерді қылқаламмен, қаламмен бояуға үйрету, заттардыбояудасызбалалармен жақпалардыбірбағыттажоғарыдантөменгенемесесолдан оңғапішінніңшеткісызығынаншықпайырғақтытүрдебояуды қалыптастыру.
Мүсіндеу	Ертегілер мен қоршаған өмір тақырыптарына сюжеттік композицияларқұру, ұжымдық жұмыстардың орындауда міндеттемелердіөзара бөлісуді. Мүсіндеудеқауіпсіздікережелерінсақтауды жетілдіру.
Жапсыру	Ұжымдық сюжетті композицияны құрастыру дағдыларын қалыптастыру.Композицияныкұрастырудадайынпішіндердіңкөмегімензаттардықиюғанемесеөзбетінше ойданқиыпжапсыруғамүмкіндікберу.Шығармашылыққиялдыдамыту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** Құрылыс бөлшектеріне ұқыптылықпен қарау, ойнап болған соң олардыжинаужәнеорнынақою,құрастырубарысындақауіпсіздікережелерінсақтау. Ұжымдық құрастыруға қызығушылықты ояту. **Қағаздан құрастыру:** Қағаздың бұрыштарын және қырларын біріктіру, желімдеу, бөлшектерді өзара желімдеп,композицияқұрастыруды үйрету **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Қазақхалқыныңтабиғиматериалдарданжасалғанбұйымдарымен(ер-тұрман, әшекей бұйымдары), тұрмыстық заттарымен(диірмен) таныстыру, олардың қандайматериалдан жасалғанын зерттеуін дамыту.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыканың сипатын сезінуге үйрету, таныс шығармаларды білу, тыңдалған музыкадан алған әсерлері туралы әңгімелеу,музыкалық шығарманың мәнерлі құралдарын байқауға үйрету (ақырын, қатты,баяу, жылдам) **Ән айту:** Әуендітазажәнесөздерді анықайтуға,музыканыңсипатынжеткізебілугеүйрету.Аспаптыңсүйемелдеуіменжәне сүйемелдеуінсізәнайтуғабаулу(тәрбиешінікөмегімен). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Қимылдардымузыкаменсәйкестендіреотырып,жүрелепотыру,музыканыңекіншібөлігіндеқимылдардыөзгертуді меңгерту **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап сазсырнайды қолдану, қарапайымәуендердіойнауға мүмкіндік беру **Билер:** Жұппенбиқимылдарынорындауды;билердеойындағымузыкалық қимылдарды қолдануды қалыптастыру.
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Мектептуралыбастапқытүсініктердіқалыптастыру(мектепкебаруғаынтасын,қызығушылығынарттыру). **Заттық әлем:**

	Көліктүрлерініңқолданысын(әуе,су,жердежүретінкөліктер)ажыратабілу,оныңтүрлеріжәнеқолданылуымашинаныңжабдықтарынабайланысты екені туралы (жедел жәрдем, өрт сөндіру машинасы) білу **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Әртүрлі көлік құралдары мен оларды басқаратынадамдартуралыбілімдерінжетілдіру. **Еңбеккебаулу** Жақындарыныңмамандықтарыментаныстыру,олардыңатқаратынқызметінің маңызын түсіну, ата-анасының мамандықтарына қызығушылықтықалыптастыру. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Жағымсызқылықтарыүшінұяттысезінебілуге,ренжіткеніүшін құрдасынанкешірім сұрауғабаулу. **МеніңОтаным–Қазақстан.** Ауыл мен қалаөмірініңерекшеліктерітуралыұғымдарындамыту. **Жолдажүруережелері.** Бағдаршамтүстерініңбелгілерінесәйкескөшеденөтудағдыларынжетілдіру. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Табиғатқұбылыстарытуралыұғымдарын(жел,жаңбыр,тұман,қар,бұршақ,кемпірқосақ,боран) кеңейту. **Өсімдіктерәлемі.** Бөлмеөсімдіктерінежәнетабиғатбұрышындағыжануарларғакүтімжасау,адамныңтабиғатқақамқорлықтанытуыныңмаңызытуралыбілімдерінқалыптастыру. **Жануарларәлемі.** Бақылаубарысындажануарларәлеміндегімаусымғатәнкөріністерді: қыста-құстарды қоректендірудің қажеттігін түсіндіру Жабайыаңдар,олардыңсырткытүрі,қозғалуы,тіршілікетуортасы,азығы,қысқабейімделуітуралыұғымдарынбайыту. **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Ересектердің әңгімесіне араласпау, өз өтінішін сыпайы түрде білдіру, көрсеткенқызметі үшін алғысайтуды қалыптастыру.

Білім беру ұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Ақпан айы 2024 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолдарын алға-артқа сермеу; қолды иыққа қойып, шынтақтарынбүгіп, қолдарын айналдыру. Қолды алға созып, саусақтарды жұму және ашу.Етпетіненжатқанқалыптаиықтарын,басын,қолдарыналғасозыпкөтеру. Қатарынан4-5ретжартылайотыру. Екі қолды белге қойып, екі жаққа созып, отыру. Тізені бүгу, алға созу,қайтаданбүгужәне түсіру. **Негізгі қимылдар:** жүрудіжүгірумен алмастырып жүру түрлі тапсырмалардыорындай отырып: шапшаң және баяу қарқынмен жүргіру құрсауданеңбектепөту. 4–5сызықтан аттап (сызықтардың арақашықтығы 40–50 сантиметр) секіру, допты бір-біріне төменнен және бастанасыра лақтыру (1,5 метр қашықтықта), қағып алу; қолды екі жаққа созып, басқа қапшыққойып,заттарданаттапөту,бұрылу; оңға,солғабұрылу **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Спорттықжаттығулар.** Шанамен сырғанау: төбешіктен сырғанау; бір-бірін сырғанату, шанаментөбешіккекөтерілу,төбешіктентүскендетежеу.Мұзжолменөзбетіншесырғанау. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындардажетекшірөлдіорындауғаүйрету,ойынережелерінсаналытүрде сақтауғабаулу.Доптармен,секіргіштермен,құрсаулarменойындардабалалардыңбелсенділігіндамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Денебелсенділігі(таңертеңгіжаттығу,шынықтыру,спорттықжәнеқимылды ойындар) мен ұйқының қанық болуының пайдасы туралы түсініктікеңейту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыпедагогпенбіргежаттығулардыорындауға,қимылдыойындарғақатысуға тарту.Балалардыңжасжәнежекеерекшеліктерінескереотырып,ағзағатүсетінсалмақты реттеу. **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтаныпболғаннанкейінауызды шаю. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңкүтыларды,қылқаламдардыжуу,үс

	телді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаю. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүру.Қимылдауға ыңғайлы, жеңіл киіммен желдетілген бөлмеде дене жаттығуларынорындау.Тыныс алужолдарын шынықтыру.
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Дикциябойыншажұмыстыжалғастыру: сөздер менсөзтіркестерініңдұрысайтылуынжақсарту **Сөздік қор.** Сөйлеудекүнделіктікөпқолданылатынсынесімдерді,етістіктерді,есімдіктерді қолдануын пысықтау. **Тілдің грамматикалық құрылымы** Сан есімдерді ретімен атауға, жекешежәнекөпшетүрде қолданабілугеүйрету **Байланыстырып сөйлеу.** Балалардыәңгімеайтуғаүйрету:шығармалардың,ертегілердіңқызықтыүзінділерінқ айталапайтуға. Ұсынылғансюжеттербойыншақойылымдардысахналауғаүйрету.
Көркем әдебиет	Балалардың кітаптағы иллюстрацияларды өз бетінше қарастырып, ертегі,әңгімеқұрастыруына мүмкіндік беру. Балалардыңтүрліәрекеттеріндеертегілерді,әңгімелерді,өлеңдердітыңдауға,көрке м сөзге,кітапқақызығушылыққа баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Бейнелеуқұралдарынқолданаотырып,еркінойындардажәнесахналық қойылымдарда адамдар мен жануарлардың эмоционалды көңіл-күйінжеткізуге баулу. **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықест уді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Кітаптан ертегілер, көркем шығармалар оқып беруде олардың мазмұныидұрысқабылдауға баулу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Үлгі бойынша жай, жайылма сөйлемдер құра білуге үйрету **Байланыстырыпсөйлеу** Өзіменқұрдастарыныңжауабындағықателіктердіжәнежауаптыңдұрыстығынажыра табілуге және дұрыс жауабын ұсынуға мүмкіндік беру.
Математика негіздері	**Жиын:** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыолардысан амай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуді үйрету. **Сан, санау:** Сандардыретібойыншаатауға«нешінші?»сұрағынажауапберугежәнеқорытындыс андыатауға,«барлығықанша?»сұрағынажауап беругеүйрету. **Шама:** Салыстыру нәтижелерін ұзын-қысқа, енді-енсіз, биік-аласа, жуан-жіңішкесынесімдерменбелгілеуді үйретуді жалғастыру. **Геометриялық пішіндер:** Сөйлеудесынесімдердіқолданып,салыстырунәтижелерінатауды жетілдіру(ұзындығы,ені,биіктігі,қалыңдығыбойыншатең). **Кеңістікте бағдарлау:**

	Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалуды(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыруы,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді дамыту (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	«Қызғалдақ»,«қошқармүйіз»,«қойізі» элементтердіңорналасуретін,олардыңарасындағықашықтықтысақтауды. Қылқаламдыүстіненбасаотырып,жуансызықтардыалқылқаламныңұшыменжіңіш кесызықтардыжүргізуді. Сурет салуда әртүрлі түстерді қолдануға, көп түске назар аударуға дегенұмтылыстықолдау.
Мүсіндеу	Мүсіндеудеқысу,тарту,басуәдістерінқолдануды. Ертегілер мен қоршаған өмір тақырыптарына сюжеттік композициямларқұруды,ұжымдықжұмыстардыорындаудаміндеттемелердіөзарабө лісуді үйретуді жалғастыру.
Жапсыру	Жапсыруменшығармашылықәрекеткеқызығушылықты,шығармашылыққабілетті, қиялдыдамыту.Қайшыныдұрысұстаудыжәнепайдаланабілудіқалыптастыру.Түзус ызықбойыменалдыменқысқа,кейінұзын жолақтардықиюдыүйрету.Тар жолақтарды көлденеңінен қиюды, шаршының бұрыштарын қиюдыүйрету.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** Ұжымдық құрастыруға қызығушылықты ояту, құрылыс жобасын бірлесіпойластыру,құрдастарарасындаміндеттердібөлісуді дамыту **Қағаздан құрастыру:** Қағаздың бұрыштарын және қырларын біріктіру, желімдеу, бөлшектерді өзара желімдеп,композицияқұрастыруды үйрету **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Қазақхалқыныңтабиғиматериалдарданжасалғанбұйымдарымен(киіз үйдің жабдықтары), тұрмыстық заттарымен(тостаған, ожау, астау,) таныстыру, олардың қандайматериалдан жасалғанын зерттеуіне жағдай жасау.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Музыканың сипатын сезінуге үйрету, таныcшығармаларды білу, тыңдалған музыкадан алған әсерлері туралы әңгімелеу,музыкалық шығарманың мәнерлі құралдарын байқауға үйрету (ақырын, қатты,баяу, жылдам) **Ән айту:** Әуендітазажәнесөздерді анықайтуға,музыканыңсипатынжеткізебілугеүйрету.Аспаптыңсүйемелдеуіменж әнесүйемелдеуінсізәнайтуғабаулу(тәрбиешініңкөмегімен). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Музыканыңкөңілді,ойнақысипатынқабылдау,мазмұныбойыншатанысәндердісахн алауғабаулу **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап барабанды қолдану, қарапайымәуендердіойнауына жағдай жасау **Билер:** Музыканың сипатына сәйкес ойын әрекеттерін орындау, шеңбер бойыменәнайтыпжүруін дамыту
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Өзініңатын,тегін,жасын,жынысынатайбілугеүйрету **Заттық әлем:** Телефон,компьютер,теледидардыңқолданылуыжәнеолардыпайдаланудыңкейбір қарапайымережелерітуралы білуін қарастыру. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:**

	Әртүрлі көлік құралдары мен оларды басқаратынадамдартуралыбілімдерінжетілдіру. **Еңбеккебаулу** Айналанықоршағанзаттар,ойыншықтар–адамдардыңеңбегіменжасалғанытуралытүсінікберу,оған ұқыпты қарауғабаулу. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Жағымсызқылықтарыүшінұяттысезінебілуге,ренжіткеніүшін құрдасынанкешірім сұрауғабаулу. **МеніңОтаным–Қазақстан.** Республикадағы қалалар мен ауылдардың атаулары, олардың көрікті жерлері туралы түсініктерді қалыптастыру. **Жолдажүруережелері.** Жаяужүргіншілергеарналғанережелер,«Жаяужүргіншіөткелі», «Қоғамдықкөлікаялдамасы»жолбелгілерітуралыұғымдарынкеңейту. **Өлітабиғаткұбылыстарымензаттары.** Бақылау күнтізбесінде ауа райын белгілеу (суық, жылы, күн шуақты, қар,жаңбыр жауды,желсоқты),соғансәйкес киінуін жетілдіру. **Өсімдіктерәлемі.** Өсімдіктердің даму кезеңдері (тұқым, көшет, сабақ, жапырақ, гүл, тұқым)туралыбастапқы түсініктердіқалыптастыру. **Жануарларәлемі.** Олардың тіршілік етуіне қажетті жағдайларды: азық, су,жылу,жарық,мекендейтін орнын анықтау. Жылқұстары туралы ұғымдарынкеңейту **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Өзөмірініңқауіпсіздігініңқарапайымдағдыларынмеңгеру(электрқұралдарынан сақ болу, өз бетінше от жақпау, сіріңкемен ойнамау, терезеніңалдына шықпау, баспалдаққа көтерілгенде және түскенде таяныштан ұстау);

Білім беру ұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Наурыз айы 2024 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолды алға созып, саусақтарды жұму және ашу,қолдыңбілектерінайналдыру.Қолдыкеуденіңалдынақою,желкегеқою,иықтарды түзеп, екі жаққа бұрылу. Екі қолды белге қойып, оңға-солға бұрылу (жылдам және бір қалыпты).Оңға, солға еңкею, шалқаю. Түрегеліптұрып,аяқтыңбақайларыменорамалдарды,тағыбасқаұсақ заттарды іліп алып, басқа орынға ауыстыру. Тізені бүгіп, екі аяқты кезеккөтеру. **Негізгі қимылдар:** жүруді секіруменалмастырып жүру түрлі тапсырмалардыорындай отырып: жетекшіні ауыстырып жүгіру гимнастикалық қабырғаға жоғары-төмен ауыспалы қадаммен өрмелеу, 20–25сантиметрбиіктіктенсекіру, допты кедергілер арқылыбастан асыра екі қолымен және бір қолымен лақтыру (2 метр қашықтықтан); қырлы,көлбеутақтайбойымен(ені2сантиметр, биіктігі 30-35 сантиметр) жүру; орнындаайналу; **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылы орындау **Спорттық жаттығулар**: Велосипед тебу: екі немесе үш дөңгелекті велосипед тебу; оңға, солғабұрылу. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындардажетекшірөлдіорындауғаүйрету,ойынережелерінсаналытүрдесақтауғабаулу.Доптармен,секіргіштермен,құрсаулярменойындардабалалардыңбелсенділігіндамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Құлап қалған кезде өзіне қарапайым көмек көрсетуге, науқастанғанкездеересектерге жүгінуге баулу. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыпедагогпенбіргежаттығулардыорындауға,қимылдыойындарғақатысуғатарту.Балалардыңжасжәнежекеерекшеліктерінескереотырып,ағзағатүсетінсалмақты реттеу. Ауа-райының жағдайларын ескеріп, таза ауада балалардыңқимылдардыорындауы үшін жағдайларжасау. **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты, қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана

	құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтаныпболғаннанкейіна уызды шаюды пысықтау. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу,үсте лді сүрту дағдыларын дамыту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаюды. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүруді. Тыныс алужолдарын шынықтыруды дамыту
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Дикциябойыншажұмыстыжалғастыру: сөздер менсөзтіркестерініңдұрысайтылуынжақсарту **Сөздік қор.** Балалардықазақхалқыныңқонақжайлылықдәстүріментаныстыру,қонақтыкүтіпалу,т өргеотырғызу,«қонаққәде»,«сыбаға»,асқайыру,батаберу,қонақтышығарыпсалудәстү рлерінүйретуарқылыүлкендердісыйлауға,дастарханбасында әдептіліктісақтауғабаулу. **Тілдің грамматикалық құрылымы** Затесімдердісынесімдерменбайланыстыруға үйрету **Байланыстырып сөйлеу.** Ұсынылғансюжеттербойыншақойылымдардысахналауғаүйрету.
Көркем әдебиет	Шешендікке, сөз өнеріне баулу, халық ауыз әдебиеті шығармаларыментаныстыру,санамақ,жаңылтпашайту, жұмбақшешу,айтысөнерінебаулу.Балалардың кітаптағы иллюстрацияларды өз бетінше қарастырып, ертегі,әңгімеқұрастыруына мүмкіндік беру.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Сөйлесубарысындаәңгімелесушініңназарынөзінеаударуүшінинтонацияменсөйлеумә нерінөзбетіншеқолдануға баулу **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді, анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Шығарманыжеткізудеоныңмазмұныменсипатынасәйкестүрліинтонацияларды,үзіліс терді,логикалықекпіндіқолданып,мәнерлепайтуғабаулу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Өзойынжайжәне жайылмасөйлемдерменжеткізуге мүмкіндікберу. **Байланыстырыпсөйлеу** Бір-біріне неге, не үшін деген зерттеусипатындағысұрақтардықоюға мүмкіндік беру.
Математика негіздері	***Жиын:*** Жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыолардысанам ай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуіне мункіндіктер беру. **Сан, санау:** Реттік сан есімдерді атау,сандардыретібойыншаатауға«нешінші?»сұрағынажауапберугежәнеқорытындыс

	андыатауға,«барлығықанша?»сұрағынажауап беругеүйрету. 5көлеміндетуражәнекерісанауғажаттықтыру. **Шама:** Бірнешезаттыөсужәнекемуретімен орналастырып,салыстыру. **Геометриялық пішіндер:** сөйлеудесынесімдердіқолданып,салыстырунәтижелерінатауды дамыту(ұзындау-қысқалау,кеңдеу-тарлау). **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыру,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуді жетілдіру (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Жеке заттарды және бірдей заттарды қайталап салу және олардың қасынабасқазаттардыбейнелеу арқылысюжеттіккомпозициялардысалу.Сюжеттікомпозицияларды салу кезінде әрбір затқа тән ерекшеліктерді, олардың бір-бірінеарақатынасын беруді пысықтау. «құстұмсық»,«ботамойын»,«ботакөз» элементтердіңорналасуретін,олардыңарасындағықашықтықтысақтауды қалыптастыру.
Мүсіндеу	Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен таныстыру, оларды мүсіндеугебаулу.Дайынмүсіндідөңгелек,сопақ,шаршы,үшбұрышпішіндегіқазақоюл арыныңэлементтеріменбезендіруді жалғастыру.
Жапсыру	Қазақхалқыныңсәндік-қолданбалыөнерімен,киізүйоныңжабдықтарымен,сандық,кебежемен,қоржынментан ыстыру. Геометриялықпішіндерден,өсімдіктерденәзірленгеною-өрнектердіжолаққабірізділігінескереотырып,жапсырудағдыларынқалыптастыру. Жапсырудақауіпсіздікережелерінсақтау,жұмыстыұқыптылықпенорындау дағдысын пысықтау.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** Ұжымдық құрастыруға қызығушылықты ояту, түрліқұрылымдықтәсілдерді қолдану, командамен бірге нәтижеге қол жеткізу, дайын құрылыстыталдауды үйрету. **Қағаздан құрастыру:** «Оригами»үлгісібойыншақарапайымпішіндерқұрастыруды дамыту. **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Қазақхалқыныңтабиғиматериалдарданжасалғанбұйымдарымен(киіз үйдің жабдықтары, әшекей бұйымдары), тұрмыстық заттарымен(күбі, мес, келі) таныстыру, олардың қандайматериалдан жасалғанын зерттеуді жетілдіру.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Әндерді иллюстрацияларды көрсетумен және қимылдармен сүйемелдеу,қазақтыңұлттықаспабыдомбыраменорындалғанәндерменкүйлердітыңдат у. **Ән айту:** Аспаптыңсүйемелдеуіменжәнесүйемелдеуінсізәнайтуғабаулу(тәрбиешінікөмегімен). Әнді мәнерлепайтуғаүйрету,әндісозып,қимылдарменүйлестіріпайтудықалыптастыру(ре-сибірінкшіоктавашегінде). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Музыканыңкөңілді,ойнақысипатынқабылдау,мазмұныбойыншатанысәндердісахнала

	уғабаулу **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап домбыраны қолдану, қарапайымәуендердіойнауын дамыту **Билер:** Музыканың сипатына сәйкес ойын әрекеттерін орындау, шеңбер бойыменәнайтыпжүру,қимылдардыөзгерту,шапшаңдықпенептіліктаныту
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Өзінқұрметтеуге,өзқадір-қасиетінсезінуге,өзінедегенсенімділікке тәрбиелеу. Отбасылықмерекелер,салт-дәстүрлертуралыәңгімелеу **Заттық әлем:** Қазақхалқыныңұлттыққиімдерімен,әшекейлеріментаныстыру. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Көліктежұмысістейтінадамдарғасыйластықтанытуға тәрбиелеу. **Еңбеккебаулу** Шамасыкелетінжұмыстыорындаукезіндебалалардыңбастамасынқолдау:бөлмеөсімдіктерінекүтімжасау,олардысуару. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Балалардыадамгершілікке,өзаракөмекберуге үйрету **МеніңОтаным–Қазақстан.** Отанымыз–ҚазақстанРеспубликасынадегенсүйіспеншіліктіжәнемақтаныш сезімін ояту. **Жолдажүруережелері.** Балалардыжолқозғалысыережелерінсаналытүрдесақтауғаүйрету. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Ауа райы мен климаттық жағдайлардың өзгеруін бақылау. Қазақстанныңтүрліаймақтарындаауарайыныңтүрлішеболуытуралытүсінікберу. **Өсімдіктерәлемі.** Өсімдіктер, оларға күтім жасау (жерді қопсыту, суару, жапырақтардыңшаңын сүрту) туралы түсінікті дамыту. **Жануарларәлемі.** Бақылаубарысындажануарларәлеміндегімаусымғатәнкөріністерді: көктемде көбелектер, қоңыздардың пайдаболуы, құстардың көбеюі, олардың сайрауы, шықылықтауы, шиқылдауы, ұясалуы, балапан шығаруы **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Қоршаған ортада, табиғатта қарапайым тәртіп ережелерін білу (қоқыс тастамау,өздігіненотжақпау).

Білімберуұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек» тобы
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Сәуір айы 2024 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолдыалға,екіжаққа,жоғарыкөтеру(біруақытта,кезекпен),төментүсіру, қолдарын арқасына апару: қолдарды төмен түсіру; белге қою, кеудетұсына қою; қолдарын алға-артқа сермеу. Тізерлеп отырып, допты өзінен айналдыра домалату. Бір аяқты жоғары көтеріп,жоғарыкөтерілгенаяқтыңастынанзаттыбірқолданекіншіқолғаберу. Екі аяқты кезекпен алға қою, алдыменөкшені,соданкейінаяқтыңұшынқою,тарсылдату.Қатарынан4-5ретжартылайотыру. Екі қолды белге қойып, екі жаққа созып, отыру. **Негізгі қимылдар:** бағытты және қарқынды өзгертіп жүру 1–1,5минутішіндебаяуқарқынменжүгіру Бөренеден аттапөту орнынанұзындыққа(шамамен70сантиметр),қысқасекіргішпен секіру. доптыжоғары лақтыру қолдарды әртүрлі қалыпта ұстап,еденнен 20 – 25 сантиметр жоғары қойылған сатының таяқшаларынан аттапөту, араларыналшақұстаужәне жақын тұру. **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеуарқылыорындау **Спорттық жаттығулар**: Велосипед тебу: екі немесе үш дөңгелекті велосипед тебу; оңға, солғабұрылу. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындардажетекшірөлдіорындауғаүйрету,ойынережелерінсаналытүрдесақтауғабаулу.Доптармен,секіргіштермен,құрсауларменойындардабалалардыңбелсенділігіндамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Салауаттыөмірсалтытуралыұғымдардыкеңейту. Денебелсенділігі(таңертеңгіжаттығу,шынықтыру,спорттықжәнеқимылды ойындар) мен ұйқының қанық болуының пайдасы туралы түсініктікеңейту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыпедагогпенбіргежаттығулардыорындауға,қимылдыойындарғақатысуғатарту.Балалардыңжасжәнежекееерекшеліктерінескереотырып,ағзағатүсетінсалмақты реттеу. Ауа-райының жағдайларын ескеріп, таза ауада балалардыңқимылдардыорындауы үшін жағдайларжасау. **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан

	кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Тарақты,қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтанып болғаннанкейінауызды шаюды дамыту. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу, үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаюды. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүруді.Тыныс алужолдарын шынықтыруды жасату
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Фонематикалықестудідамыту:белгілібірдыбыстанбасталатынсөздерді естуарқылыажыратабілугежәнеатауғаүйрету. **Сөздік қор.** Сөздікқордызаттартобынбілдіретінжалпылаушысөздермен(ойыншықтар, киім, аяқ киім, ыдыс, жиһаз), заттардың орналасқан жерін (сол,оң, қатар, жанында, арасында), тұрмыстық электротехника заттарының жәнеұлттықтұрмыстықзаттардыңатауларынбілдіретінжәнемағынасықарама-қарсыантоним сөздермен байыту. **Тілдің грамматикалық құрылымы** Етістіктердібұйрықрайыменқолданабілугеүйрету(отыр,жүр,жүгір). **Байланыстырып сөйлеу.** Балалардыәңгімеайтуғаүйрету:бейтаныс заттар,құбылыстар туралы ақпараттыталқылауға баулу.Ұсынылғансюжеттербойыншақойылымдардысахналауғаүйрету.
Көркем әдебиет	Тыңдалғаншығарманыңмазмұнынқайталапайтуға,қысқаөлеңдерді,санамақтардыжатқаайтуға,шығармамазмұныменсипатынасәйкес тақпақтарды, өлеңдерді жаттауда түрлі интонацияларды, үзілістерді, логикалықекпінді қолданып, оларды есте сақтауға, шығарма мазмұнын дұрыс қабылдауға,кейіпкерлерінежанашырлық танытуға баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Сөйлесубарысындаәңгімелесушініңназарынөзінеаударуүшінинтонацияменсөйлеумәнерінөзбетіншеқолдануға баулу **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалықестуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Кітаптан ертегілер, көркем шығармалар оқып беруде олардың мазмұныңдұрысқабылдауға,кейіпкерлерінежанашырлықтанытуға,кейіпкердіңіс-әрекетінеөзойын білдіруге баулу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Өзойынжайжәне жайылмасөйлемдерменжеткізуге мүмкіндікберу. **Байланыстырыпсөйлеу** бір-біріменеркіндиалогқұруға,еркінталқылауғамүмкіндік беру.

Математика негіздері	**Жиын:** Балаларға жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыолардыс анамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуін дамыту. **Сан, санау:** Реттік сан есімдерді атау,сандардыретібойыншаатауға«нешінші?»сұрағынажауапберугежәнеқорыт ындысандыатауға,«барлығықанша?»сұрағынажауап беругеүйрету. 5көлеміндетуражәнекерісанауғажаттықтыру. **Шама:** Заттаршамасыбойыншаәртүрліболатындығыжайлытүсінікберу. Ұзындығы, ені, және биіктігі бойынша екі затты салыстыруын жетілдіру **Геометриялық пішіндер:** Геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (куб, шар, цилиндр) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеу,сөйлеудесынесімде рдіқолданып,салыстырунәтижелерінатауды(ұзындау-қысқалау,кеңдеу-тарлау,жоғары-төмен,қалың-жұқанемесеұзындығы,ені,биіктігі,қалыңдығыбойыншатең) дамыту **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыру,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуін жетілдіру (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәуліkбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктері мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Балалардың гүлдер, қоршаған заттар мен табиғат объектілерінің түстерімен реңктері туралы ұғымдарын байыту. Қоңыр, қызғылт сары, ашық жасылреңктерментаныстыружәнеолтүстердіөзбетіншежасауғаынталандыру(қажетті түсті шығаруүшінбояулардыараластыру).
Мүсіндеу	Мүсіндеудеқысу,тарту,басуәдістерінқолдану.Кескіштіқолданудыүйрету,оныңк өмегіменжасалғанбұйымдыбезендіругеынталандыру. Ертегілер мен қоршаған өмір тақырыптарына сюжеттік композицияларқұру,ұжымдықжұмыстардыорындаудаміндеттемелердіөзарабөл ісуін жетілдіру.
Жапсыру	Элементтердіңретін,олардыңарасындағыарақашықтықтысақтауды,пішінінеске реотырып,ұлттықою-өрнектіқолданып,тұрмыстықзаттарды,ыдыстардыбезендірудағдыларын дамыту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** өз бетінше ойдан құрастыруғамүмкіндікберу,құрастырылғанқұрылысбөлшектерініңкеңістікте орналасуынайқындау.Дайынқұрылыспентүрліойындаройнауғаынталандыру. **Қағаздан құрастыру:** «оригами»үлгісібойыншақарапайымпішіндерқұрастыруға ынталандыру. **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Табиғи (мақта, жүн, жіп, асық, қағаз, тері,кенеп,мата,дәннiңтүрлері)жәнеқалдық(қақпақтыңтүрлері,пластик,қорапта р,кірқыстырғыштар)заттарданқұрастыруды үйрету.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Әндерді иллюстрацияларды көрсетумен және қимылдармен сүйемелдеу,қазақтыңұлттықаспабыдомбырамено рындалғанәндерменкүйлердіт

	ыңдату. **Өн айту:** Аспаптыңсүйемелдеуіменжәнесүйемелдеуінсізәнайтуғабаулу(тәрбиешінікөмегімен). Әнді мәнерлепайтуғаүйрету,әндісозып,қимылдарменүйлестіріпайтудықалыптастыру (ре-сибіріншіоктавашегінде). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Мазмұныбойыншатанысәндердісахналауғабаулу,музыканыңырғағынасәйкесәртүрліқарқынмен секіруді жасату. **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап металлофонды қолдану, қарапайымәуендердіойнауға мумкіндік беру **Билер:** Музыканыңкөңілді,ойнақысипатынажыратабілу,атрибуттарменбиқимылдарын орындауды дамыту
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Отбасы туралы, отбасының ересек мүшелерінің еңбегі туралы білімдерінжетілдіру.Отбасындағыүлкендердісыйлауға,құрметкөрсетуге,кішілергеқамқорлық жасауға, отбасын,отбасылық дәстүрлерді бағалауға баулу. **Заттық әлем:** Қоршағанортазаттары,олардыңқасиеттеріжәнеқолданылуытуралытүсініктеріnкеңейту.Қазақхалқыныңұлттыққиімдерімен,әшекейлеріментаныстыру. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Әртүрлі көлік құралдары мен оларды басқаратынадамдартуралыбілімдерінжетілдіру.Көліктежұмысістейтінадамдарғасыйластықтанытуға тәрбиелеу. **Еңбеккебаулу** Топтакезекшілердіңміндеттерінөзбетіншеорындауғаүйрету:нансалғыштарды,кружкаларды,тәрелкелерменмайлықтарды,асқұралдарын(қасықтар,шанышқылар)ретіменқоюды пысықтау. **Адамгершілікжәнепатриоттықтәрбие.** Ренжігенбалағажанашырлық танытуға және ренжіткен баланың әрекеттерінің әділдігіне көзжеткізіпсебебінанықтауға баулу **МеніңОтаным–Қазақстан.** Республикадағықалалар мен ауылдардың атаулары, олардың көрікті жерлері, ауыл мен қалаөмірініңерекшеліктерітуралыұғымдарындамыту. **Жолдажүруережелері.** Сюжетті-рөлдік ойындар барысында жол қозғалысы ережелері туралы білімдібекіту. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Табиғатқұбылыстарытуралыұғымдарын(жел,жаңбыр,кемпірқосақ) кеңейту. **Өсімдіктерәлемі.** Бақылау, эксперимент және еңбек етубарысында өсімдіктердің тірі тіршілік иелері екендігін, өсімдік тұтастығыныңмәнін,олардыңөсуіүшінжер,топырақ,су,күн,жарық,ылғал,жылудыңқажеттілігінанықтау. **Жануарларәлемі.** Жәндіктер туралы (қоңыз, көбелек, шыбын, құмырсқа) ұғымдарынкеңейту, олардың тіршілік етуіне қажетті жағдайларды: азық, су,жылу,жарық,мекендейтін орнын анықтау. **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-**

	құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету. Қоршаған ортада және табиғаттақарапайым тәртіпережелерін сақтау,қарапайымэкологиялықбілімдерінқалыптастыружәнежануарларменөсімдіктерге күтім жасауға (өсімдіктерді қорғау, қыстап қалған құстарға жемберу)баулуды жетілдіру.

Білім беру ұйымы: «Ақбота» балабақшасы
Топ/сынып: Ересек «Бәйтерек тобы»
Балалардың жасы: 4 жастағы балалар
Жоспардың құрылу кезеңі: Мамыр айы 2024 жыл

Ұйымдастырылған іс әрекет	**Ұйымдастырылғаніс-әрекеттің міндеттері**
Дене шынықтыру	**Жалпы дамытушы жаттығулар:** Қолдыалға,екіжаққа,жоғарыкөтеру(біруақытта,кезекпен),төментүсіру, қолдарын арқасына апару: қолдарды төмен түсіру; белге қою, кеудетұсына қою; қолдарын алға-артқа сермеу. Тізерлеп отырып, допты өзінен айналдыра домалату. Бір аяқты жоғары көтеріп,жоғарыкөтерілгенаяқтыңастынанзаттыбірқолданекіншіқолғаберу. Екі аяқты кезекпен алға қою, алдыменөкшені,соданкейінаяқтыңұшынқою,тарсылдату.Қатарынан4-5ретжартылайотыру. Екі қолды белге қойып, екі жаққа созып, отыру. **Негізгі қимылдар:** бағытты және қарқынды өзгертіп жүру 1–1,5минутішіндебаяуқарқынменжүгіру Бөренеден аттапөту орнынанұзындыққа(шамамен70сантиметр),қысқасекіргішпен секіру. доптыжоғары лақтыру қолдарды әртүрлі қалыпта ұстап,еденнен 20 – 25 сантиметр жоғары қойылған сатының таяқшаларынан аттапөту, араларыналшақұстаужәне жақын тұру. **Ырғақтықжаттығулар.** Таныс,бұрынүйренгенжаттығулардыжәнеқимылдардымузыкаменсүйемелдеу арқылыорындау **Спорттық жаттығулар**: Велосипед тебу: екі немесе үш дөңгелекті велосипед тебу; оңға, солғабұрылу. **Қимылдыойындар.** Қимылдыойындардажетекшірөлдіорындауғаүйрету,ойынережелерінсаналытүрдесақтауғабаулу.Доптармен,секіргіштермен,құрсаулармenойындардабалалардыңбелсенділігіндамыту. **Салауаттыөмірсалтынқалыптастыру.** Салауаттыөмірсалтытуралыұғымдардыкеңейту. Денебелсенділігі(таңертеңгіжаттығу,шынықтыру,спорттықжәнеқимылды ойындар) мен ұйқының қанық болуының пайдасы туралы түсініктікеңейту. **Дербес қимыл белсенділігі**: Балалардыпедагогпенбіргежаттығулардыорындауға,қимылдыойындарғақатысуғатарту.Балалардыңжасжәнежекееерекшеліктерінескереотырып,ағзағатүсетінсалмақты реттеу. Ауа-райының жағдайларын ескеріп, таза ауада балалардыңқимылдардыорындауы үшін жағдайларжасау. **Мәдени-гигеналықдағдылардыжетілдіру.** Балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа, өзінің сыртқы келбетін қадағалаудыәдетке айналдыруға баулу. Тамақтанар алдында, дәретханаға барғаннан

	кейін,ластанғанкездеқолдыөзбетіншесабынменжууға,тісінтазалауғаүйрету.Таракты,қолорамалды пайдалана білудібекіту. Тамақтану әдебін сақтау. Тамақты асықпай шайнау, асхана құралдарын(қасық,шанышқы),майлықтыдұрысқолдану,тамақтанып болғаннан кейінауызды шаюды дамыту. **Өзіне-өзі қызметкөрсетудағдылары.** Өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын: өз бетінше киіну мен шешінуді,тісін тазалауды жетілдіру. Киімдерді жинау, ілу, ересектің көмегімен олардытазалау,құрғату.Бейнелеуәрекетіненсоңқұтыларды,қылқаламдардыжуу,үстелді сүрту. **Сауықтыру-шынықтыру шаралары**: Шынықтырудың барлық түрлерін, жалпы және жергілікті су шараларынжүргізу: әрбіртамақтанғаннан кейін ауызды шаюды. Жалпақтабандылықтың алдын-алу үшінтүрліжолдармен жалаңаяқжүруді.Тыныс алужолдарын шынықтыруды жасату
Сөйлеуді дамыту	**Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті**. Фонематикалықестудідамыту:белгілібірдыбыстанбасталатынсөздерді естуарқылыажыратабілугежәнеатауғаүйрету. **Сөздік қор.** Сөздікқордызаттартобынбілдіретінжалпылаушысөздермен(ойыншықтар, киім, аяқ киім, ыдыс, жиһаз), заттардың орналасқан жерін (сол,оң, қатар, жанында, арасында), тұрмыстық электротехника заттарының жәнеұлттықтұрмыстықзаттардыңатауларынбілдіретінжәнемағынасықарама-қарсыантоним сөздермен байыту. **Тілдің грамматикалық құрылымы** Етістіктердібұйрықрайыменқолданабілугеүйрету(отыр,жүр,жүгір). **Байланыстырып сөйлеу.** Балалардыәңгімеайтуғаүйрету:бейтаныссзаттар,құбылыстар туралы ақпараттыталқылауға баулу.Ұсынылғансюжеттербойыншақойылымдардысахналауғаүйрету.
Көркем әдебиет	Тыңдалғаншығарманыңмазмұнынқайталапайтуға,қысқаөлеңдерді,санамақтардыжатқаайтуға,шығармамазмұныменсипатынасәйкес тақпақтарды, өлеңдерді жаттауда түрлі интонацияларды, үзілістерді, логикалықекпінді қолданып, оларды есте сақтауға, шығарма мазмұнын дұрыс қабылдауға,кейіпкерлерінежанашырлық танытуға баулу.
Қазақ тілі	**Тілдікдамытушыорта** Сөйлесубарысындаәңгімелесушініңназарынөзінеаударуүшінинтонациyменсөйлеумәнерінөзбетіншеқолдануға баулу **Сөйлеудіңдыбыстықмәдениеті** Артикуляциялықжәнедауысаппаратын,сөйлеудетынысалуды,фонематикалық естуді,анықжәнеқалыптықарқынменсөйлей білудідамыту. Қазақ тіліне тәнө, қ, ү, ұ, і, ғ дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуғабаулу. **Сөздікқор** Кітаптан ертегілер, көркем шығармалар оқып беруде олардың мазмұнындұрысқабылдауға,кейіпкерлерінежанашырлықтанытуға,кейіпкердің іс-әрекетінеөзойын білдіруге баулу. **Тілдіңграмматикалыққұрылымы** Өзойынжайжәне жайылмасөйлемдерменжеткізуге мүмкіндікберу. **Байланыстырыпсөйлеу**

	бір-біріменеркіндиалогқұруға,еркінталқылауғамүмкіндік беру.
Математика негіздері	**Жиын:** Балаларға жиын, оның әртүрлі түстегі, пішіндегі, өлшемдегі заттардантұратындығытуралытүсінікберу,заттардыжұппенқоюарқылыоларды санамай-ақсалыстырунегізінде теңнемесетең еместігінанықтайбілуін дамыту. **Сан, санау:** Реттік сан есімдерді атау,сандардыретібойыншаатауға«нешінші?»сұрағынажауапберугежәнеқоры тындысандыатауға,«барлығықанша?»сұрағынажауап беругеүйрету. 5көлеміндетуражәнекерісанауғажаттықтыру. **Шама:** Заттаршамасыбойыншаәртүрліболатындығыжайлытүсінікберу. Ұзындығы, ені, және биіктігі бойынша екі затты салыстыруын жетілдіру **Геометриялық пішіндер:** Геометриялық фигураларды (дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш)және денелерді (куб, шар, цилиндр) танып, атай білуге үйрету, геометриялықпішіндердікөружәнесипапсезуарқылызерттеу,сөйлеудесынесім дердіқолданып,салыстырунәтижелерінатауды(ұзындау-қысқалау,кеңдеу-тарлау,жоғары-төмен,қалың-жұқанемесеұзындығы,ені,биіктігі,қалыңдығыбойыншатең) дамыту **Кеңістікте бағдарлау:** Кеңістікбағыттарынөзінеқатыстыанықтау,берілгенбағыттақозғалу(алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен), заттарды оң қолмен солдан оңға қарайорналастыру,заттардың өзіне қатысты орналасуын сөздермен белгілеуін жетілдіру (меніңалдымдаүстел,солжағымдаорындық тұр). **Уақытты бағдарлау:** Тәулікбөліктері(таңертең,күндіз,кеш,түн)олардыңсипаттамалықерекшеліктер і мен реттіліктері, «бүгін», «кеше», «ертең» туралы ұғымдарынкеңейту.
Сурет салу	Балалардың гүлдер, қоршаған заттар мен табиғат объектілерінің түстерімен реңктері туралы ұғымдарын байыту. Қоңыр, қызғылт сары, ашық жасылреңктерментаныстыружәнеолтүстердіөзбетіншежасауғаынталандыру(қажетті түсті шығаруүшінбояулардыараластыру).
Мүсіндеу	Мүсіндеудеқысу,тарту,басуәдістерінқолдану.Кескіштіқолданудыүйрету,оның көмегіменжасалғанбұйымдыбезендіругеынталандыру. Ертегілер мен қоршаған өмір тақырыптарына сюжеттік композицияларқұру,ұжымдықжұмыстардыорындаудаміндеттемелердіөзарабөлісуін жетілдіру.
Жапсыру	Элементтердіңретін,олардыңарасындағыарақашықтықтысақтауды,пішінінескереотырып,ұлттықою-өрнектіқолданып,тұрмыстықзаттарды,ыдыстардыбезендірудағдыларын дамыту.
Құрастыру	**Құрылысматериалдарынан,«лего»конструкторларданқұрастыру:** өз бетінше ойдан құрастыруғамүмкіндікберу,құрастырылғанқұрылысбөлшектерініңкеңістікте орналасуынайқындау.Дайынқұрылыспентүрліойындаройнауғаынталандыру. **Қағаздан құрастыру:** «оригами»үлгісібойыншақарапайымпішіндерқұрастыруға ынталандыру. **Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру:** Табиғи (мақта, жүн, жіп, асық, қағаз, тері,кенеп,мата,дәнніңтүрлері)жәнеқалдық(қақпақтыңтүрлері,пластик,қорапт

	ар,кірқыстырғыштар)заттарданқұрастыруды үйрету.
Музыка	**Музыка тыңдау:** Әндерді иллюстрацияларды көрсетумен және қимылдармен сүйемелдеу,қазақтыңұлттықаспабыдомбыраменорындалғанәндерменкүйлерді тыңдату. **Ән айту:** Аспаптыңсүйемелдеуіменжәнесүйемелдеуінсізәнайтуғабаулу(тәрбиешінікөм егімен). Әнді мәнерлепайтуғаүйрету,әндісозып,қимылдарменүйлестіріпайтудықалыптасты ру(ре-сибіріншіоктавашегінде). **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** Мазмұнобойыншатанысәндердісахналауғабаулу,музыканыңырғағынасәйкесә ртүрліқарқынмен секіруді жасату. **Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау:** Таныс әндерді орындауда балаларға арналған музыкалықаспап металлофонды қолдану, қарапайымәуендердіойнауға мумкіндік беру **Билер:** Музыканыңкөңілді,ойнақысипатынажыратабілу,атрибуттарменбиқимылдары норындауды дамыту
Қоршаған ортамен таныстыру	**Бала, оның отбасы, үйі:** Отбасы туралы, отбасының ересек мүшелерінің еңбегі туралы білімдерінжетілдіру.Отбасындағыүлкендердісыйлауға,құрметкөрсетуге,кішіл ергеқамқорлық жасауға, отбасын,отбасылық дәстүрлерді бағалауға баулу. **Заттық әлем:** Қоршағанортазаттары,олардыңқасиеттеріжәнеқолданылуытуралытүсініктері нкеңейту.Қазақхалқыныңұлттыққкиімдерімен,әшекейлеріментаныстыру. **Байланысжәнеқозғалысқұралдары:** Әртүрлі көлік құралдары мен оларды басқаратынадамдартуралыбілімдерінжетілдіру.Көліктежұмысістейтінадамдар ғасыйластықтанытуға тәрбиелеу. **Еңбеккебаулу** Топтакезекшілердіңміндеттерінөзбетіншеорындауғаүйрету:нансалғыштарды, кружкаларды,тәрелкелерменмайлықтарды,асқұралдарын(қасықтар,шанышқы лар)ретіменқоюды пысықтау. **Адамгершіліқжәнепатриоттықтәрбие.** Ренжігенбалағажанашырлық танытуға және ренжіткен баланың әрекеттерінің әділдігіне көзжеткізіпсебебінанықтауға баулу **МеніңОтаным–Қазақстан.** Республикадағықалалар мен ауылдардың атаулары, олардың көрікті жерлері, ауыл мен қалаөмірініңерекшеліктерітуралыұғымдарындамыту. **Жолдажүруережелері.** Сюжетті-рөлдік ойындар барысында жол қозғалысы ережелері туралы білімдібекіту. **Өлітабиғатқұбылыстарымензаттары.** Табиғатқұбылыстарытуралыұғымдарын(жел,жаңбыр,кемпірқосақ) кеңейту. **Өсімдіктерәлемі.** Бақылау, эксперимент және еңбек етубарысында өсімдіктердің тірі тіршілік иелері екендігін, өсімдік тұтастығыныңмәнін,олардыңөсуіүшінжер,топырақ,су,күн,жарық,ылғал,жылу дыңқажеттілігінанықтау. **Жануарларәлемі.**

	Жәндіктер туралы (қоңыз, көбелек, шыбын, құмырсқа) ұғымдарынкеңейту, олардың тіршілік етуіне қажетті жағдайларды: азық, су,жылу,жарық,мекендейтін орнын анықтау. **Балалардыңжалпықабылданғанмінез-құлықережелеріменнормаларынмеңгеруіне ықпалету.** Қоршаған ортада және табиғаттақарапайым тәртіпережелерін сақтау,қарапайымэкологиялықбілімдерінқалыптастыружәнежануарларменөсімдіктерге күтім жасауға (өсімдіктерді қорғау, қыстап қалған құстарға жемберу)баулуды жетілдіру.